

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN COĞRAFYA ALGILARININ METAFOR YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

[*Determining The Geographical Perception Of The 1st. Grade Students
In The Department Of Primary Education Through Metaphor
(Example Of Rize University)*]

Yrd. Doç. Dr. Yılmaz GEÇİT

Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf
Öğretmenliği Anabilim Dalı, e-posta: yilmaz.gecit@rize.edu.tr

Gülşah GENÇER

Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf
Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, e-posta:
gulsah265@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarını metafor yoluyla belirlemektir. Araştırma evrenini Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği 1. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Nitel özellik taşıyan bu araştırmaya katılanlardan, “coğrafya ..... gibidir; çünkü..... cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgularımıza göre araştırmaya katılan 130 öğrenci toplam 52 metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar 10 kategoride toplanmaktadır. Bu kategorilerden sırasıyla şu 4’ü tüm metaforların yaklaşık %75’ini temsil etmektedir: 1.Yönlendirici ve yol gösterici olarak coğrafya. 2. Yaşam ve yaşam kaynağı olarak coğrafya. 3.Tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak coğrafya. 4.Yaşanılan yer, mekân olarak coğrafya. Bu durum öğrencilerin coğrafya bilgilerinin ve algılarının genel olarak olumlu olmakla birlikte, çağdaş coğrafi bakış açısından nispeten uzak olduklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, metafor, sınıf öğretmenliği öğrencileri, algı.

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the geographical perception of the 1st. grade students in the Department of Primary Education through metaphor. Research population is comprised of 1st grade students of Rize University Education Faculty. Bearing qualitative properties, this research demands from the participants to complete the following sentence: “Geography is like ....., because it is .....””. Data obtained has been evaluated via content analysis method. According to our findings, 130 students who participated have developed 52 metaphors. These metaphors are gathered in 10 categories. These 4 categories respectively are representing the 75 % of all metaphors: “1. Geography as a guide and pathfinder. 2. Geography as life and life-source. 3. Geography as the coalescence of subsidiary elements. 4. Geography as the place and location you live in. This situation shows that though the students’ geographical knowledge and perception is generally positive, they are very far away from modern geographical perspective.

Keywords: *Geography, metaphor, students of the primary school teaching department, perception.*

GİRİŞ

Kavramları algımlarken çoğu zaman başka bir kavramla olan ortak yönleri akıllara getirilir. Bir kavramın yeni öğrenilen başka bir özelliği çoğu zaman çok iyi bilinen başka durumların özellikleriyle eşleştirilir ya da zihinlerde benzetmeler oluşturulur. Bu sebeptendir ki; metaforlar anlaşılması zor kavramların benzetme yoluyla bilinen kavramlarla anlatılması olarak formal ve informal öğrenmelerde karşımıza çıkmaktadır.

Metaforlar, bir kişinin bir kavramı ya da olguyu algıladığı biçimde, benzetmeler kullanarak ifade etmesidir (Aydın, 2010: 1296). Bir kavramı başka bir kavrama benzeterek anlatmak, metafor kullanımı anlamına gelmektedir. Gerçekte o iki kavramın birbirine benzerliği pek az olabilir, ama birini çok iyi tanıyor olmak bize ikincisini daha iyi anlama olanağı sağlar (Tamimi, 2005: 30). Metaforlar, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olarak düşünülmektedir (Cerit, 2008: 694).

*SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR
YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)*

Kavram olarak metafor, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araç olarak değerlendirilebilir (Saban, vd., 2006:463). Metafor kullanımı, bireylerin bilinmeyenle bilinenle ilişkilendirerek, kavramlar arasında yeni bağlantılar kurmaya çalışmasıyla bireylerde yaratıcılığı geliştirmektedir (Aydoğdu, 2008: 27).

Aslında metafor genellikle söylemi süslemeye yönelik bir söz sanatından ibaret sayılır; ancak, önemi bundan çok daha büyüktür. Metafor kullanımı, bireyin genel olarak dünyayı kavrayışına sinen bir düşünme ve görme biçimidir. Bunlar, okuyucuda ya da dinleyicide bilişsel bir sürecin başlamasını sağlar. Gelişen bilişsel süreç bireyde duyuşsal etkiler yaratır. Bilişsel ve duyuşsal süreçler karşılıklı olarak birbirini etkiler ve besler. Bu da metaforların birey üzerindeki etkisinin gücüne işaret etmektedir. Bireyler, gerek kendi duygu ve düşüncelerini tanımlarken, gerekse karşılarındakilerin duygu ve düşüncelerini tanımlarken metaforlardan yararlanmaktadırlar. Bu da bireylerin yaşam algılarını ortaya koymada önemli bir öge olarak görülmektedir. Bu bağlamda metaforlar, bireylerin dünyayı ve kendilerini algılama biçimlerini göstermektedir (Girmen, 2007: 9–12).

Aslan ve Bayrakçı'ya (2006) göre metaforlar, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizmasıdır. Metafor bazı yorumları öne çıkarırken, diğerlerini arka plana iter. Diğer bir deyişle yarattığı görme biçimi, aynı zamanda bir görmeme biçimi haline gelir. Böylece “insan aslandır” metaforu, insanın aslanca cesaret, güç ya da yırtıcılığına dikkat çekerken, aynı kişinin bir iblis, bir ermiş, bir münzevi de olabileceği olgusunu örter. Metafor bizi benzerlikleri görmeye, farklı yönleri ise göz ardı etmeye iter. Metafor, güçlü kavrayışlar sağlayacak şekilde hayal gücünü genişletir, ama çarpıtma tehlikesi de taşır (Morgan,1998; akt.: Evcim, 2008: 103).

Araştırmalarda veri toplama yöntemi olarak bazen metafor kullanımı karşımıza çıkmaktadır. Kavramların çeşitli gruplar tarafından nasıl algılandığı ile ilgili yapılan bazı çalışmaların sonuçları hakkında bilgi vermek faydalı olacaktır. Bu yolla yapılan araştırmalara bakıldığında; Öztürk'ün (2007), *sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının 'coğrafya' kavramına yönelik metafor durumları*

adlı çalışmasında coğrafyayı araştırmaya katılan öğretmen adaylarının % 33'ü “yaşam kaynağı – yaşamın kendisi”, % 23.2'si “yaşam alanı”, % 8.1'i “yol buldurucu- yönlendirici” ve % 7.5'i “farklı branşları barındırıcı” olarak algıladığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %56'sının coğrafyayı yaşamın kendisi ile ilişkilendirmesi dikkat çekicidir. Aydın (2010) tarafından gerçekleştirilen ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları metaforların ortaya konulmasını amaçlayan çalışmada ise, coğrafyayı ortaöğretim öğrencilerinin %34'ünün “mekânın ifadesi”, %19'unun “bilginin ifadesi”, %17'sinin “yaşamın ifadesi”, %9'unun “sonsuzluğun ifadesi”, %8'inin “kıymetin ifadesi”, %5'inin “değişimin ve gelişimin ifadesi”, %5'inin “kılavuzun ifadesi” ve %3'ünün “zorunluluğun ifadesi” olarak algıladıkları görülmüştür. Alkış'ın (2009) yaptığı bir araştırmada da, 6 farklı üniversiteden 136 coğrafya öğretmeni adayının coğrafyaya yönelik tutumları ve coğrafyayı algılayış biçimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin coğrafyayı *yer* ile ilgili bir disiplin olarak algılamaları yanında, coğrafya eğitiminin amaçları arasında *çevreci* bir bakış açısına dikkat çektikleri tespit edilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının coğrafya ve ilköğretimde coğrafya eğitiminin amacına yönelik algılamalarının incelendiği diğer bir araştırmada ise, öğretmen adaylarının coğrafyaya yönelik algılamalarında 3 baskın kategori ortaya çıkmıştır (Öztürk & Alkış, 2009). Bunlar sırasıyla; *fiziki ve beşeri coğrafya* açısından ele alan görüş, *yer* açısından ele alan görüş ve *insan çevre ilişkisi* açısından ele alan görüştür. Ayrıca az da olsa *küresel görüş* ve *çevreci görüş* algılamaları da saptanmıştır. Diğer bir araştırmada ise, 108 lise öğrencisinin *iklim* kavramına yönelik algıları metafor yoluyla belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin iklim kavramına yönelik 21, erkek öğrencilerin de 26 geçerli metafor geliştirdikleri bulgulanmış, ayrıca *iklimin* daha çok bir *değişim* algısı oluşturduğu tespit edilmiştir (Coşkun, 2010). Kaya'nın (2010) yaptığı araştırmada ise, 105 ilköğretim öğrencisinin *deprem* kavramına yönelik algıları metafor yoluyla ortaya konulmaya çalışılmış ve öğrencilerin 6 kategoride toplanabilecek 55 farklı deprem metaforu geliştirdikleri bulgulanmıştır. Bunlar genelde yanıcı, yıkıcı, yaralayıcı, korkutucu, endişe verici ve ölümcül olaylar şeklindeki metaforlardır. 120 coğrafya öğretmeni adayının coğrafya kavramına yönelik geliştirdikleri metaforların incelendiği çalışmada da, 42 farklı ve kabul edilebilir metafor saptanmıştır. 7 farklı kavram kategorisinde değerlendirilen bu

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR
YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

metaforlar içinde en dikkat çekici olanları, yaşam, önem, yer, bilinmezlik, bilgi, sevgi gibi ifadelerdir (Aydın ve Ünaldı, 2010).

Coğrafya alanı dışında da çeşitli öğrenim basamağındaki öğrencilerin farklı konularla ilgili metafor oluşturma durumlarının ele alındığı görülmektedir. İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerinin tespitine ilişkin yapılan bir çalışmada, öğrencilerin cinsiyetlerinin, sınıf düzeylerinin ve dersi sevip sevmemelerinin bu beceride etkili olduğu saptanmıştır (Güven ve Güven, 2009). Saban'ın (2004), *giriş düzeyindeki sınıf öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar* adlı çalışmada, öğretmen adaylarının yaklaşık üçte ikine yakın kısmının (% 64), öğretmeni “bilginin kaynağı ve aktarıcısı”, “öğrencileri şekillendirici ve biçimlendirici” ve “öğrencileri tedavi edici” olarak algıladığı tespit edilmiştir. Geriye kalan üçte birlik bir kısmı (% 36) da öğretmenlerin “öğretirken eğlendirmesi”, “öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklemesi” ve “öğrencilere öğrenme sürecinde rehber olması” gerektiğini savundukları belirlenmiştir. Saban ve arkadaşlarının (2006) *öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi* adlı çalışmada ise, metaforların öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme gibi olgulara ilişkin sahip oldukları kişisel algıları ortaya çıkarmada, anlamada ve açıklamada güçlü bir araştırma aracı olarak kullanılabilir sonucu ortaya çıkmıştır. Yine Saban'ın (2009) *öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler* adlı araştırmasında da öğretmen adaylarının belli eğitimsel olgulara ilişkin sahip oldukları kişisel algıların anlaşılması saptanmaya çalışılmıştır. Diğer çalışma ise Semerci'ye (2007) aittir. *Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış* adlı çalışmada, metaforlar yardımıyla öğretmenlerin yeni ilköğretim programlarının geliştirilmesine ilişkin olarak endişelerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Türkiye’de sınıf öğretmenleri, ilköğretim 1. sınıftan 5. sınıfa kadar bütün dersleri yürütebilmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenleri ilköğretimin 1. kademesinde okutulan tüm derslerle ilgili yeterli donanıma ve bu dersleri oluşturan disiplinlerin içeriği hakkında asgari düzeyde de olsa bir bilgi birikimine sahip olmalıdırlar. Coğrafya bilgisi,

hayat bilgisi ve özellikle sosyal bilgiler dersi içinde önemli bir temel oluşturur. Bu açıdan bakıldığında, bu dersleri verecek olan sınıf öğretmenlerinin eğitim aldıkları dönemde coğrafya hakkında sahip oldukları düşüncelerin ortaya çıkarılması bu çalışmanın önemli bir amacını teşkil etmektedir. Bu araştırmanın diğer bir amacı ise, daha önce sınırlı düzeyde de olsa eğitim sürecinin çeşitli paydaşlarının coğrafya imajlarını ortaya koyan çalışmalarının sonuçlarıyla paralel sonuçların elde edilip edilmeyeceğidir. Şayet daha önce yapılan çalışmalarda ortaya konulan bulgulardaki gibi, coğrafyanın gerçek ve çağdaş misyonuna bütünüyle uymayan, coğrafyayı sadece “yaşanılan yer” ve “hayat kaynağı” bağlamında değerlendiren imajların tespit edilmesi durumunda, buna neden olan faktörlerin ivedilikle tespiti ve gerekli düzenlemelerin en kısa sürede yapılmasının gerekliliği vurgulanacaktır. Örneklemin 1. sınıflar arasından seçilmesi manidardır. Çünkü 2009-2010 yılında bu sınıfa başlayan öğrencilerin önemli bir kısmı, yapılandırmacı yaklaşımın benimsediği ortaöğretim coğrafya programının ilk mezunlarıdır. Bu bağlamda ortaöğretim sürecinde öğrenci merkezli aktif öğrenme ortamların oluşturulduğu ve coğrafyanın öncelikle insan ve mekân arasındaki karşılıklı etkileşim boyutunun ön planda tutulduğu bu yeni yaklaşım test edilmiş olacaktır. Belirtilen nedenlerle bu çalışmada, Rize Üniversitesi Sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya dersi hakkındaki düşünceleri metafor yardımıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Nitel bir araştırma olan bu çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji/phenomology) deseni farkında olduğumuz, ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık olguları tam olarak anladığımız manasına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zeminini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 72)

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2009/2010 öğretim yılında Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği 1. sınıfta okuyan 230 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise bunlar arasından rastgele örneklem seçimi ile seçilen 130 (% 56,5) öğrenci oluşturmaktadır. Bu tür seçimde araştırılan grubun her bir elemanın seçilme ihtimali eşittir. Üzerinde araştırılması düşünülen örneklem bir listeden rasgele olarak seçilir (Çepni, 2009: 46).

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada sınıf öğretmen adaylarının coğrafya kavramına yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla *coğrafya* ..... *gibidir, çünkü* ..... yazılı olan yarı yapılandırılmış formlar verilmiş ve burada yazılanlar araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen veriler *içerik analizi* yöntemiyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008:227). Bu aşamada ilk önce elde edilen metaforların aynı olanları gruplanmış ve numaralandırılmıştır. Her bir metaforun nedeni tek tek okunarak kategoriler oluşturulmuştur. Ardından metaforlar kendi kategorilerinde değerlendirilmiştir.

Problem Cümlesi

Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik oluşturdukları metaforlar nelerdir?

BULGULAR

Bu aşamada çalışmaya katılan 130 sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya dersi hakkında oluşturmuş oldukları metaforlarla ilgili olarak bulgular tespit edilmiştir.

Tablo 1. Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya için oluşturdukları metaforlar.

Oluşturulan metafor	Frekans	Yüzde	Oluşturulan metafor	Frekans	Yüzde
1-Hayat	15	% 11	27-Salata	1	%0.7
2-Rehber	8	% 6	28-Aşure	1	%0.7
3-Güneş	7	%5	29-Bilgisayar	1	%0.7
4-Evren	6	%4	30-Kütüphane	1	%0.7
5-Zincir halkaları	6	%4	31-Çinliler	1	%0.7
6-Dünya	5	%3	32-Tren vagonları	1	%0.7
7-İnsan	5	%3	33-Mağaza	1	%0.7
8-Öğretmen	5	%3	34-Belgesel	1	%0.7
9-Harita	5	%3	35-Müzik	1	%0.7
10-Su	4	%3	36-Haber programı	1	%0.7
11-Hava	4	%3	37-Kitap	1	%0.7
12-Resim	4	%3	38-Karınca	1	%0.7
13-Deniz	3	%2	39-Futbol	1	%0.7
14-Yapboz	3	%2	40-Kuyu	1	%0.7
15-Bulmaca	2	%1	41-Atom	1	%0.7
16-Uzay	2	%1	42-Hücre	1	%0.7
17-Doktor	2	%1	43-Geniş bir yelpaze	1	%0.7
18-Doğa	2	%1	44-Kalabalık mahalle	1	%0.7
19-Ayna	2	%1	45-Gazete	1	%0.7
20-İnternet	2	%1	46-Gözlük	1	%0.7
21-Ansiklopedi	2	%1	47-Kutup yıldızı	1	%0.7
22-Karmaşık saçlar	2	%1	48-Ayak	1	%0.7
23-Oyun	2	%1	49-Pusula	1	%0.7
24-Büyüteç	2	%1	50-Dağ	1	%0.7
25-Göz	2	%1	51-Gölge	1	%0.7
26-Vücut	2	%1	52-Mum	1	%0.7

Tablo 1’de araştırmaya katılan sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin oluşturdukları metaforlar frekans ve yüzdeleri ile gösterilmiştir. Görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrenciler tarafından coğrafya kavramına yönelik toplam 52 metafor geliştirilmiştir. En sık kullanılan, “hayat” metaforu olmuştur. Bunun dışında “rehber, güneş, evren, zincir halkaları” sıkça kullanılan metaforlardır. Ayrıca 26 metafor tek bir öğrenci tarafından geliştirilmiştir.

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Tablo 2. Sınıf öğretmenliği 1.sınıf öğrencilerinin geliştirdikleri metafor kategorileri				
Kategoriler	Metafor Adları	Metafor Sayısı	Metafor Frekansı (öğrenci sayısı)	Metafor Yüzdesi (%)
Yönlendirici yol gösterici, bilgiye ulaştırıcı olarak coğrafya	Rehber(8), öğretmen(5), harita(5), internet(2), ansiklopedi(2), büyüteç(2), göz(2), ayna(2), bilgisayar(1), kütüphane(1), belgesel(1), haber programı (1), kitap(1), gazete(1), gözlük(1), pusula(1), kutup yıldızı(1), mum(1)	19	38	29,2
Yaşam ve yaşam kaynağı olarak coğrafya	Hayat (15), Güneş(7), İnsan(5), su (4), hava (4), futbol(1), gölge(1)	6	37	28,4
Tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak coğrafya	Zincir halkaları(6), yapboz(3), bulmaca(2), tren vagonları(1)	4	12	9,2
Yaşanılan yer, mekân olarak coğrafya	Evren(6), dünya(5),	2	11	8,4
Bir eğlence, estetik bir bakış olarak coğrafya	Resim(4), oyun(2), müzik(1), doğa(2),	4	9	6,9
Karışıklık ve çeşitlilik içeren coğrafya	Karmaşık saçlar(2), vücut(2), salata(1), aşure(1), mağaza(1), geniş bir yelpaze(1), kalabalık bir mahalle(1),	7	9	6,9
Fayda sağlayıcı olarak coğrafya	Doktor (2), Karınca(1), ayak(1), Atom(1), hücre(1)	5	6	4,6
Sonsuzluk, sınırsızlık olarak coğrafya	Deniz(3), uzay(2), kuyu(1),	3	6	4,6
Görünenden daha kapsamlı olarak coğrafya	Dağ(1)	1	1	0,7
Tekdüze, birbirinin aynı olarak coğrafya	Çinliler(1)	1	1	0,7

Oluşturulan metaforlar kendi aralarında 10 kategoride değerlendirilmiştir. Bu kategoriler; “yaşam ve yaşam kaynağı olarak coğrafya”, “yönlendirici yol gösterici, bilgiye ulaştırıcı olarak coğrafya”, “yaşanılan yer, mekân olarak coğrafya”, “tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak coğrafya”, “sonsuzluk, sınırsızlık olarak coğrafya”, “bir eğlence, estetik bir bakış olarak coğrafya”, “karışıklık ve çeşitlilik içeren coğrafya”, “fayda sağlayıcı olarak coğrafya”, “görünenden daha kapsamlı olarak coğrafya” ve “tekdüze, birbirinin aynı olarak coğrafya” şeklinde belirlenmiştir (tablo 2).

Metafor Kategorileri

1- Yönlendirici, yol gösterici, bilgiye ulaştırıcı olarak coğrafya:

Bu kategoride coğrafya; yol gösterici ve bilgiye ulaşmada yönlendirici olarak tanımlanmıştır. Bu kategori ile ilgili, rehber, öğretmen, harita, internet, ansiklopedi, büyüteç, göz, ayna, bilgisayar, kütüphane, belgesel, haber programı, kitap, gazete, gözlük, pusula, kutup yıldızı, mum metaforları geliştirilmiş ve en fazla metafor oluşturulan kategori olarak görülmüştür. Öğrenciler tarafından oluşturulan bazı metafor örnekleri aşağıda verilmiştir.

“Coğrafya rehber gibidir. Çünkü bize dünyamız hakkında bilgi verir.”

“Coğrafya öğretmen gibidir. Çünkü yaşadığımız yerin nasıl, ne şekilde, nelerden meydana geldiğini öğretir.”

“Coğrafya harita gibidir. Çünkü nasıl bir yol bulmak için haritaya ihtiyaç varsa coğrafyaya da öyle ihtiyaç vardır.”

“Coğrafya ayna gibidir. Çünkü bize yaşadığımız alanı tanıtır.”

“Coğrafya internet gibidir. Çünkü içinde aradığımız şeyleri bulabilmekteyiz. Bize ve topluma yardımcı olur.”

“Coğrafya ansiklopedi gibidir. Çünkü her sayfasında, her aşamasında yeni bilgiler öğreniriz.”

“Coğrafya büyüteç gibidir. Çünkü etrafımızda bakıp da göremediğimiz birçok ayrıntıyı ve olayı farklı bir şekilde ve belirgin olarak bize gösterir.”

*SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR
YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)*

“Coğrafya kutup yıldızı gibidir. Çünkü nasıl ki kutup yıldızına bakıp yön tayin edebiliyorsak, coğrafya dersi de çevrede olan biten olayları anlama, değişimi kavramada atılan adımlarımızı yönlendirir.”

2- Yaşam ve yaşam kaynağı olarak coğrafya:

Bu kategoride oluşturulan metaforlarda coğrafya; yaşamın kendisi olarak ya da ya yaşam için gerekli kaynak kavramlarıyla ifade edilmiştir. Oluşturulan metaforlar; hayat, güneş, insan, su, hava, futbol ve gölge olarak belirlenmiştir. Sınıf öğretmen adayları oluşturdukları metaforları aşağıda yer alan örneklerdeki gibi tanımlamışlardır.

“Coğrafya hayat gibidir. Çünkü her anımızda, çevremizde her nefesimizde vardır.”

“Coğrafya hayat gibidir. Çünkü hayatın her anında coğrafya dersi ile ilgili bir şeyler görmemiz mümkündür.”

“Coğrafya güneş gibidir. Çünkü güneş nasıl Dünya'nın hem ısı hem de ışık kaynağı ise, coğrafya da insanlığın ışık kaynağıdır.”

“Coğrafya insan gibidir. Çünkü dünya o olmazsa anlamsızlaşır.”

“Coğrafya su gibidir.” Çünkü hayatımızın olmazsa olmazıdır, onsuz yaşam olmaz.”

“Coğrafya hava gibidir.” Çünkü gerek kapsadığı konular gerekse insanın yaşamı için barındırdığı bilgiler nedeniyle çok önemlidir.”

3- Tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak coğrafya:

Bu kategoride zincir halkaları, yapboz, bulmaca, tren vagonları tamamlayıcı öğelerin birleşimi olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının tanımlamaları aşağıdaki cümleleriyle örneklendirilmiştir.

“Coğrafya zincir halkaları gibidir. Çünkü coğrafyayı hep birbirini ilgilendiren, birbirine bağlı olaylar, durumlar meydana getirir.”

“Coğrafya zincir halkaları gibidir. Çünkü bir şeyi öğrenmeden, diğerine geçip anlayamayız.”

“Coğrafya yapboz gibidir. Çünkü coğrafyanın konusu olan her şey birbiriyle bağlantılıdır. Bir olayın sonucu diğer bir olayın nedenine yol açmaktadır.”

“Coğrafya tren vagonları gibidir. Çünkü her konu birbirinin devamı niteliğindedir ve birbiriyle bağlantılıdır.”

4- Yaşanılan yer, mekân olarak coğrafya:

Bu kategoride coğrafya yaşanılan yer, mekân olarak gösterilmiştir. Bu kategoride oluşturulan metaforlar; evren ve dünya olarak belirlenmiştir. Mekân olarak belirtilen metaforlara ilişkin örnekler aşağıdaki gibidir.

“Coğrafya evren gibidir. Çünkü evrendeki bütün doğal olayları inceler, konular çok kapsamlıdır. Coğrafya evrendeki bütün doğal olayları inceler.”

“Coğrafya dünya gibidir. Çünkü her şeyin merkezi dünyadır. Dünya gerek yer şekilleri ile, gerekse jeopolitik konumu ile incelenmeye değer bir gezegendir. Coğrafya da tıpkı dünya gibi çoğu şeylerin merkezini oluşturmaktadır. Coğrafya çevresel ve fiziksel olarak çoğu şeyi konu edinmiştir. Dünyanın var olabilmesi için coğrafya gerekmektedir.”

5- Bir eğlence, estetik bir bakış olarak coğrafya:

Bu kategoride yer alan resim, oyun, müzik ve doğa metaforları araştırmaya katılanlar tarafından eğlence ve estetik bir bakış açısı olarak tanımlanmıştır. Örnek cümleler aşağıda yer almaktadır.

“Coğrafya resim gibidir. Çünkü renkli ve görseldir. İnsan düşündükçe ve araştırdıkça yeni resimler yapabildiği gibi, araştırdıkça da coğrafyanın yeni yönlerini keşfeder.”

“Coğrafya bir oyun gibidir. Çünkü zevkli ve eğlencelidir.”

“Coğrafya müzik gibidir.” Çünkü müziğin tadına vardığımız gibi, dünyayı anladıkça onun tadına varırız.”

“Coğrafya doğa gibidir. Çünkü doğayı anlattığımı, doğayla iç içe olduğunu düşünüyorum. Böyle bazı konuları işlerken dinlendiğimi hissediyorum.”

6- Karışıklık ve çeşitlilik içeren coğrafya:

Bu kategoride oluşturulan metaforların karışıklık ve çeşitliliği gösterdiği bulgulanmıştır. Bu alanda karmaşık saçlar, vücut, salata, aşure, mağaza, geniş bir yelpaze, kalabalık bir mahalle metaforları yer

*SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR
YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)*

almaktadır. Öğretmen adaylarının kullanmış olduğu cümle örnekleri aşağıdaki gibidir.

“Coğrafya karmaşık saçlar gibidir. Çünkü çok karmaşıktır. Anlamakta güçlük çekilir. Ne kadar anladım desen de, emin olamazsın karmaşıktır.”

“Coğrafya insan vücudu gibidir. Çünkü onun gibi karışık, sistemli bir bütündür. İçinde birçok şeyi barındırır.”

“Coğrafya salata gibidir. Çünkü salatada nasıl türlü türlü ve bizim için faydalı sebzeler varsa, coğrafya dersinin konuları da çok çeşitlidir.”

“Coğrafya aşure tatlısı gibidir. Çünkü aşurenin içinde çok sayıda malzeme vardır, karışıktır. Ama yenildiğinde çok güzeldir. Coğrafya da karışık bir derstir, ama gerçekten öğrenildiğinde, zevkli bir derstir.”

7-Fayda sağlayıcı olarak coğrafya:

Bu kategoride doktor, karınca, ayak, atom ve hücre metaforları fayda sağlayıcı olarak belirlenmiştir. Aşağıda bu metaforlara ilişkin örnek cümleler yer almaktadır.

“Coğrafya doktor gibidir. Çünkü doktorlar insanları, insanların hastalıklarını, bu hastalıkları düzeltme yollarını incelerken coğrafya da çevreyi, dünyayı, evreni inceler. Çevremizin oluşumunu açıklar ve çevreye zarar verilmesinin önlenmesi gibi amaçlara sahiptir.”

“Coğrafya karınca gibidir. Çünkü insanların yaşadıkları çevreye yarar sağlamak için durmadan çalışıyor.”

“Coğrafya ayak gibidir. Çünkü ayak olmadan yürünmez ya da ayakta durulmaz. Coğrafya da öyledir. Bir insan coğrafyayı iyi bilmezse yaşadığı yerin bile özelliğini bilemez.”

“Coğrafya hücre gibidir. Çünkü hücreyi tanımlamadan insan vücudunu anlayamayız. Coğrafyayı anlamadan çevremizi tanımlayamayız.”

8- Sonsuzluk, sınırsızlık olarak coğrafya:

Bu kategoride yer alan metaforlar sonsuzluğun, sınırsızlığın karşılığı olarak ifade edilmiştir. Deniz, uzay ve kuyu metaforları bu kategoride yer alıp, örneklerine ilişkin cümleler aşağıda belirtilmiştir.

“Coğrafya deniz gibidir. Çünkü içinde sahip olduğu şeyler sınırsızdır. Deniz de coğrafya gibi kendi yapısını bozan şeyleri içinde barındırmaz.”

“Coğrafya uzay gibidir. Çünkü incelemekle tükenmeyecek kadar çok ayrıntıları barındırır.”

“Coğrafya kuyu gibidir. Çünkü kuyuya bir taş attığında nereye nasıl gittiğini göremezsin, bu bir bilmecedir. Coğrafya ne kadar yüzeyselmış gibi görünse de, yani dağ, taş, gökyüzünden oluştuğunu söylesek de, bunların oluşumu bilinmeyen ve tam anlamıyla çözülemeyen bir bilmecedir.”

“Coğrafya atom gibidir. Çünkü atom bütün maddelerin en küçük yapı taşıdır fakat bütün maddeleri ilgilendirir. Bütün bilimlerde coğrafyaya bağlıdır.”

9- Görünenden daha kapsamlı olarak coğrafya:

Bu alanda yalnızca bir metafor kullanılmıştır. O da dağ metaforudur. Bu metaforla ilgili açıklama şu şekildedir.

“Coğrafya dağ gibidir. Çünkü dağ dışarıdan bir bütündür yani öyle görünür. Ama dağa çıkıldığında farklı bir yaşam alanı ve hayat vardır.

10- Tekdüze, birbirinin aynı olarak coğrafya:

Bu alanda da yalnız bir metafor oluşturulmuştur. Coğrafyanın Çinlilere benzetildiği metafor aşağıdaki cümle ile açıklanmıştır.

“Coğrafya Çinliler gibidir. Çünkü Çinliler gibi bütün konular birbirine benzer.”

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının coğrafya kavramına yönelik düşünceleri metafor yardımıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucu ortaya çıkan 52 metafor 10 kategoride toplatılmıştır. Bu kategorilerden *yönlendirici yol gösterici, bilgiye ulaştırıcı olarak coğrafya ile yaşam ve yaşam kaynağı olarak coğrafya* kategorileri, 130 öğretmen adayının 75'inin yani %57,6'sının zihinlerindeki coğrafya imajının yansımaları temsil etmektedir. Bunları takiben coğrafyayı bir ilişkiler bütünlüğünün ifadesi olarak anımsatan *tamamlayıcı öğelerin*

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR
YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

birleşimi olarak coğrafya (%9,2) ile mekânı, konumu ifade eden *yaşanılan yer, mekân olarak coğrafya* (%8,4) kategorileri gelmektedir. Fayda sağlayıcı ve bir eğlence kaynağı olarak belirtilen düşünceler yanında, karışıklığı ve sonsuzluğu ifade eden imajlar da dikkate değerdir.

Bu araştırmada tespit edilen bulgular, daha önce gerçekleştirilen bazı çalışmalara paralel bulgulara da işaret etmektedir. Örneğin Öztürk'ün (2007) çalışmasındaki örnekleme teşkil eden öğrencilerin %56'sı coğrafyayı yaşamın kendisiyle ilişkilendirmesi, Aydın'ın (2010) bulgularındaki coğrafyanın yaşanılan mekân olarak algılanması (%34), Alkış'ın çalışmasındaki coğrafyanın yer ile ilişkilendirilmesi tespitleri, çalışmamızın sonuçlarına benzer bulgulara işaret eder. Öztürk ve Alkış'ın (2009) yaptığı diğer bir çalışmada ise öğrencilerin önemli bir kısmının coğrafyayı *yer* ile ilişkilendirmesi yanında, *fiziki ve beşeri coğrafya* açısından ve *insan çevre ilişkisi* bakımından değerlendirmesi umut vericidir. Genel anlamda coğrafyaya yönelik pozitif bir yaklaşım olmasına karşın (yaşamın kaynağı, rehber-yol gösterici olması, fayda sağlayıcı, eğlence-estetik kaynağı olması gibi); temelde insan ve çevre arasındaki ilişkilerin dağılışı, ilgi-bağıntı ve nedensellik ilkeleri doğrultusunda ele alındığı çağdaş coğrafi yaklaşıma dayalı metaforların hemen hemen hiç olmaması düşündürücüdür. Çünkü coğrafyanın sadece yer ile ilişkilendirilmesi ve yeryüzünün çeşitli açılardan betimlenmesini sağlayan bir disiplin olarak düşünülmesi ilk ve ortaçağ düşüncesinin bir tezahürüdür. Bilginin gündelik hayatta pratik kullanımı açısından keşfetme ve tasnif etme yöntemine dayandığı bu süreçte coğrafya, genelde dünyayı ve bölümlerini tasvir etmek şeklinde tanımlanmıştır (İncekara, 2007). Bununla beraber coğrafya imajlarının ve algılarının ağırlıklı olarak fiziki coğrafya boyutunda gelişmiş olması sadece ülkemize özgü bir yanılğı olarak düşünülmemelidir. Örneğin Kent (2000) ve West'in (2006) yaptığı çalışmalar da bireylerin coğrafya imajlarının önemli bir kısmının yeryüzü şekillerini inceleyen Fiziki Coğrafyadan oluştuğunu göstermektedir. Ancak Öztürk'ün de (2007) ifade ettiği gibi, coğrafyada konular daima bir olayın mekân, yer ve çevre boyutuna odaklanmış olmakla birlikte, özellikle 20. yüzyılda geçirdiği süreç içinde farklı şekillerde ele alınmış ve yorumlanmıştır. Bu bağlamda Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerinde sorun çözen bir disiplin olarak uygulamalı bir boyut kazanan coğrafyaya yönelik imajların Türkiye'de de rasyonel bir kimlik kazanması gerekir. Öğrencilerin düşünce sisteminde

coğrafyanın gerçek misyonuna yönelik eksiklik ve yanlışlıklara neden olan birçok faktör vardır. Bunları, öğretim programlarından, ders kitaplarından, öğretmenlerden, başta aile olmak üzere çevreden, daha da önemlisi yönetsel bakış açılarından kaynaklanan faktörler şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

20. yüzyılın başından beri önemli bir misyon yüklenerek toplumsal dönüşümlere neden olan *sosyal bilgilerin* içeriğini oluşturan en temel disiplinlerden biri coğrafyadır. Bu nedenle öğretmenlerin, coğrafyaya yönelik yanlış imajlarının iyi planlanmış bir öğretim süreciyle düzeltilmesi gerekir. Başta sınıf öğretmenliği ve sosyal bilgiler öğretmenliği programları ile edebiyat fakültelerindeki coğrafya bölümleri ve ortaöğretim sosyal alanlar programı bünyesindeki coğrafya anabilim dallarındaki programlara, coğrafyanın gerçek misyonu ve vizyonu işlenmeli ve öğretim elemanlarına bunu en iyi biçimde uygulamalarını sağlayacak ortam ve imkânlar sunulmalıdır. Aksi durumda coğrafyanın dağ, ülke ve şehir ismi ezberleten bir bilim olduğu düşüncesi değişmeyecektir (Doğanay, 1993). Programların bir çeşit uygulama araçları olan kitapların da bu anlayış çerçevesinde yeniden düzenlenmesi gerekir.

Ayrıca metafor yoluyla özellikle soyut ve kavram yanılgılarının yoğun yaşandığı coğrafi kavramlara yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini ortaya çıkarıcı akademik çalışmalar yapılmalıdır. Bunların yanında coğrafyaya yönelik yanlış imajların temel kökenlerine inebilmek için yöneticilerin ve öğretim elemanlarının da coğrafyaya yönelik algıları tespit edilmalıdır. Diğer bir husus ise, incelenen metafor konulu çalışmaların genellikle nitel boyutlu olduğudur. Bu nedenle yeni çalışmalarda nicel araştırma türlerine de yer verilerek çeşitli değişkenlerle, coğrafyaya yönelik geliştirilen metafor kategorileri arasındaki ilişkiler sorgulanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Alkış, S. (2009). Turkish Geography Trainee Teachers' Perceptions of Geography. *International Research in Geographical and Environmental Education (IRGEE)*, 18(2), 123-136. Retrieved January 7, 2010, from

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR
YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

<http://www.informaworld.com/smpp/content~db=all~content=a911910378> adresinden 18.10.2010 tarihinde edinilmiştir.

- Arslan, M., Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, sayı171, s.100-108.
- Aydın, F. ve Ünalı, Ü. E. (2010). The Analysis of Geography Teacher Candidates' Perceptions towards "Geography" Concept with the Help of Metaphors. *International Online Journal of Educational Sciences*, http://www.iojes.net/userfiles/Article/IOJES_217.pdf adresinden 14.01.2011 tarihinde edinilmiştir
- Aydın, F. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (Educational Sciences: Theory & Practice)*, sayı 10(3), s.1293-1322.
- Aydoğdu, E. (2008). İlköğretim Okullarındaki Öğrenci ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları İle İdeal Okul Algılarının Metaforlar (Mecazlar) Yardımıyla Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, sayı 6 (4), s. 693-712.
- Coşkun, M. (2010). High School Students' Metaphors Towards "Climate" Concept According to Gender Variable. *Educational Research and Review*, <http://www.academicjournals.org/ERR/PDF/Pdf%202010/Nov/Coskun.pdf> adresinden 14.01.2011 tarihinde edinilmiştir.
- Çepni, S. (2009). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş. Trabzon: Yazarın Kendi Yayını.
- Doğanay, H. (1993). Coğrafyaya Giriş, Metodlar, İlkeler ve Terminoloji. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.
- Evcim, U. (2008). Örgüt Kültürünün Algılanmasında Metaforların Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Girmen, P. (2007). İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güven, B., Güven, S. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Metafor Oluşturma Becerilerine İlişkin Nicel Bir Araştırma, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, cilt 17(2), s.503-512, http://www.kefdergi.com/pdf/cilt17_no2_2009mayis/17_10.pdf adresinden 17.10.2010 tarihinde edinilmiştir.
- İncekara, S. (2007). Ortaöğretim Coğrafya Eğitiminde Uluslararası Eğilimler ve Türkiye Örneği, *Marmara Coğrafya Dergisi*, sayı 16, s.109-130.
- Kaya, H. (2010). Metaphors Developed By Secondary School Students Towards “Earthquake” Concept. *Educational Research and Review*, <http://www.academicjournals.org/ERR/PDF/Pdf%202010/Nov/Kaya.pdf> adresinden 14.01.2011 tarihinde edinilmiştir.
- Kent, A. (2000). Geography’s Changing Image And Status–Some International Perspectives. *Int. Research in Geog. and Env. Edu.*, 9(2).
- Öztürk, Ç. (2007) Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının ‘Coğrafya’ Kavramına Yönelik Metafor Durumları. Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 8(2),s.55-69.
- Öztürk, M. (2007). Coğrafya Gelişi, İçeriği, Eğitimi. H. Kiran (Ed.),XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde (s. 262-266). Denizli, Pamukkale Üniversitesi.
- Öztürk, M. & Alkış, S. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Coğrafya İle İlgili Algılamaları. *İlköğretim Online Dergisi*, 8 (3),782-797. <http://ilkogretim-online.org.tr/vol8say3/v8s3m13.pdf> adresinden 18.10.2010 tarihinde edinilmiştir.
- Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmen Adaylarının “Öğretmen” Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, sayı 2(2), s.131-155.

**SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ COĞRAFYA'YA YÖNELİK ALGILARININ METAFOR
YOLUYLA BELİRLENMESİ (RİZE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (Educational Sciences: Theory & Practice)*, cilt 6(2), s.461-522.
- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, sayı 7(2), s.281-326.
- Semerci, Ç. (2007). “Program Geliştirme” Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt 31, s. 125-140
- Tamimi, Y. (2005). *Örgüt Kültürünün Metaforlarla Analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- West, B. A. (2006). Conceptions of The ‘Role of Geography in Their Futures’ Held by Senior Geography Students in One Independent Queensland School. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 15(2).